

Γραμματικό φαινόμενο

α. Χρόνοι που χρησιμοποιούμε στη διήγηση: **Ενεστώτας, Παρατατικός, Αόριστος.**

- Όταν διηγούμαστε μια ιστορία, για να γίνει πιο ζωντανή η περιγραφή χρησιμοποιούμε τον Ενεστώτα. Ο Ενεστώτας αυτός λέγεται **ιστορικός ή διηγηματικός ενεστώτας**.
Π.χ. **Ανοίγει** την πόρτα., **τρέχει** στο δρόμο.
- Ο **Αόριστος** μπορεί να δηλώνει έναρξη, την επανάληψη, τη διάρκεια κ.ά.
Σε διηγήσεις χρησιμοποιείται ο **ιστορικός ή διηγηματικός αόριστος**.
Π.χ. Πόρτα πόρτα **έφτασε** στο σπίτι μου.
- Ο **Παρατατικός** δηλώνει πως αυτό που σημαίνει το ρήμα γινόταν στο παρελθόν εξακολουθητικά
Π.χ. **περπατούσε** μερόνυχτα.

β. Ο σχηματισμός αντιθέτων με τα στερητικά **α-** , **αν-**

- Το **α-** μπαίνει μπροστά από λέξεις που αρχίζουν από σύμφωνο:
Π.χ. φιλόξενος – **αφιλόξενος**
- Το **αν-** μπαίνει μπροστά από λέξεις που αρχίζουν από φωνήεν:
Π.χ. έτοιμος – **ανέτοιμος**

Ασκήσεις Εμπέδωσης

1. Μπορείς να ξαναγράψεις το παρακάτω κείμενο χρησιμοποιώντας - όπου αυτό είναι δυνατό - ενεστώτα;

Οι κινητήρες τραγουδούσαν σαν να 'βραζαν. Κάθε φορά που το σκάφος περνούσε από σύννεφο η βουή βάραινε σαν να της έβαζαν σουρντίνα. Κάτω ο ωκεανός φωσφόριζε με μικρές αμέτρητες σπιθίτσες. Έφευγαν στο πέρασμα του τρομαγμένα τα πουλιά σαν φύλλα κάποιου πελώριου δέντρου που φυλλορροεί. Ο άνθρωπος εδώ ήταν ένα θρυμματάκι, παιχνίδι της ίδιας του της δύναμης. Οι πιο ασυνήθιστοι στα εναέρια ταξίδια είχαν πέσει σ' ένα είδος πνευματικής νάρκης. Τα παιδάκια γαντζωμένα απ' τα λουριά τους συλλογιούνται σαν μεγάλοι. Το γέρικο ζευγάρι λικνιζόταν ήσυχα, έλεγε πως βρισκότανε σε κούνια.

2. Μπορείς να ξαναγράψεις το παρακάτω κείμενο αντικαθιστώντας τον ενεστώτα με παρατατικό ή αόριστο; (Κάνε μόνο όσες αλλαγές κρίνεις απαραίτητες).

Το τρένο κοντοζυγώνει στην πόλη μαζί με τη νύχτα. Τα φανάρια του ψαχουλεύουν τη γραμμή για να μπορεί να κυλάει στα σίγουρα η μηχανή. Κάτου από μια καρυδιά

σφυρίζει. Ύστερα ξανασφυρίζει μπροστά σε μια αποθήκη γκαζιού και σε τρία λεπτά έρχεται και ψυχομαχά μπροστά στο σταθμό. «Φίιι !!!» κάνει η μηχανή και σταματά. Οι λούστροι πέφτουν απάνου στα βαγόνια σαν ακρίδες. Εγώ ξεσκαλώνω από δυο τρεις και βγαίνω στο δρόμο.

3. Να γίνει η σύνθεση του α(ν)- με τις παρακάτω λέξεις:

ισχυρός	έτοιμος
όμοιος	οπλισμένος
άξιος	σταθερός
ορατός	μυαλωμένος
σημαντικός	ηττημένος
τέλειος	φιλόξενος

4. Στο παρακάτω κείμενο υπάρχουν κάποια κενά. Μπορείς να τα συμπληρώσεις βάζοντας τα ρήματα των παρενθέσεων στο σωστό τύπο:

Ωστόσο, κάτι (αλλάζω, οριστική αορίστου) στη συμπεριφορά του. Με κάποιο μυστηριώδη τρόπο, το βλέμμα πήρε και(γαληνεύω, οριστική αορίστου) λίγο. Δε μας απόφευγε όσο παλιά.(έρχομαι, οριστική παρατατικού) οντά μας στα διαλείμματα κι(ακούω, οριστική παρατατικού) με προσοχή τις κουβέντες. (λέω, οριστική παρατατικού) και τη δική του άποψη. Μερικές φορές μας(διαβάζω, οριστική παρατατικού) και τα γραπτά του. Σκέψεις, στοχασμούς και ποιήματα για την αρχαία Ελλάδα. Μια μέρα, μας (ανακοινώνω, οριστική αορίστου) πως θα γινόταν ποιητής, «για(ακούγομαι, υποτακτική ενεστώτα) η φωνή του στον κόσμο». Είχε τόση ένταση και τέτοιο πάθος όταν μας το είπε αυτό, που κάποια παιδιά (γελώ, οριστική αορίστου). Αυτός, όμως, δεν πειράχτηκε, όπως γινόταν παλιά. Αντίθετα, την άλλη μέρα, μας έφερε ένα πολύστιχο ποίημα για την αρχαία Σπάρτη και μας (διαβάζω, οριστική αορίστου) λίγους στίχους στο μεγάλο διάλειμμα, κάτω στην αυλή. Τα χείλη του (τρέμω, οριστική παρατατικού) λίγο κι η φωνή του δυο τρεις φορές (σπάζω, οριστική αορίστου) απ' τη συγκίνηση.

